

30 років
ІПКЄФ

Науково-практична конференція з міжнародною участю, присвячена 30-річчю заснування Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету

БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Харків, 1-2 листопада 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ ФАРМАЦІЇ

«БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю,
присвяченої 30-річчю заснування
Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Національного фармацевтичного університету

1-2 листопада 2023 року
м. Харків

Харків
НФаУ
2023

УДК: 615.1:378.046.4
Б39

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М., проф. Пімінов О. Ф., проф. Гарна С. В., проф. Зарічкова М. В., проф. Міщенко О. Я., доц. Суріков О. О., проф. Шпичак О. С., доц. Фесенко В. Ю., проф. Лебединець В. О., доц. Файзуллін О. В., доц. Адонкіна В. Ю., доц. Якущенко В. А., Утицьких Ю. С.

Посвідчення про реєстрацію УкрІНТЕІ № 369 від 15 вересня 2023 р.

Безперервний професійний розвиток фармацевтичних працівників: Б39 сучасний стан, проблеми та перспективи: матер. наук.-практ. конференції з міжнар. участю, присвяченої 30-річчю заснування Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету (1-2 листопада 2023 р., м. Харків) / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. – Х.: Вид-во НФаУ, 2023. – 376 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції з міжнар. участю, присвяченої 30-річчю заснування Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету «Безперервний професійний розвиток фармацевтичних працівників: сучасний стан, проблеми та перспективи», в яких розглянуті питання: підготовки фармацевтичних кадрів у рамках концепції навчання протягом життя; генези й тенденцій розвитку освіти в галузі охорони здоров'я; інновацій у забезпеченні та контролюванні якості лікарських засобів; теоретичних й прикладних аспектів впровадження систем менеджменту якості, енерго- та екоменеджменту у фармації; перспектив розвитку напряму розробки й виробництва лікарських засобів, медичних виробів, косметичних засобів і дієтичних добавок; досягнень у сфері нанотехнологій і наноматеріалів у фармації та медицині; забезпечення військових потреб у лікарських засобах і медичних виробках; сучасного стану і перспектив використання фітозасобів та ін.

Видання представляє інтерес для наукових та практичних працівників у галузі фармації та медицини.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

Редколегія не завжди поділяє погляди авторів.

УДК: 615.1:378.046.4

© А. А. Котвіцька, І. М. Владимірова, О.Ф. Пімінов,
С. В. Гарна, М. В. Зарічкова, О. Я. Міщенко,
О. О. Суріков, О. С. Шпичак, В. Ю. Фесенко,
В. О. Лебединець, О. В. Файзуллін, В. Ю. Адонкіна,
В. А. Якущенко, Ю. С. Утицьких, 2023

© Національний фармацевтичний університет, 2023

ЗМІСТ

СТАТТІ КОНФЕРЕНЦІЇ

Integration of category management into pharmacy operations <i>Bondarieva I.V., Chehrynets A.A., Malinina N.G., Zouhri A.</i>	15
Development of the composition of the balm-mask for treatment application seboreic dermatitis of the scalp <i>Cherkasova A.O., Konovalenko I.S.</i>	19
Environmentally friendly production of herbal medicines <i>Seniuk I.V., Kravchenko V.M., Nodar Sulashvili.</i>	24
Development of the composition and technology of a wound-healing gel for the military <i>Ushin Yussef, Konovalenko I.S.</i>	30
Дослідження біологічно активних речовин в екстрактах авокадо <i>Александрова О.І., Еберле Л.В., Цісак А.О., Радаєва І.М., Устянська О.В., Нефьодов О.О., Грицук О.І.</i>	37
Протимікробна активність фармацевтичних композицій на основі нізину щодо клінічних штамів мікроорганізмів з різним ступенем антибіотикорезистентності <i>Андрєєва І.Д., Осолодченко Т.П., Мартинов А.В., Завада Н.П.</i>	43
Сучасна модель державного управління охороною здоров'я в контексті змін фармацевтичного законодавства <i>Бабенко М.М., Немченко А.С., Назаркіна В.М., Косяченко К.Л.</i>	49
Дослідження з підбору активних фармацевтичних та допоміжних речовин визначення показників якості лосьйону для лікування алопеції <i>Димченко А.А., Коноваленко І.С.</i>	55
Зміни у безперервній медичній освіті в Україні під час військового стану <i>Єренко О.К.</i>	60
Маркетинговий аналіз фармацевтичного ринку лікарських засобів, що використовуються для лікування захворювань, ускладнених демодекозом <i>Калюжна К.М., Лебідь Д.В., Ковальова Т.Н.</i>	64
Теоретичне обґрунтування перспектив використання концепції людиноорієнтованого дизайну у створенні моделей машинного навчання фармацевтичних систем забезпечення <i>Маганова Т.В., Ткаченко Н.О.</i>	68
Застосування поляриметрії для контролю якості лікарських, косметичних засобів і харчових продуктів <i>Нагорна Н.О., Васюк С.О., Донченко А.О., Нагорний В.В.</i>	75
Обґрунтування способу одержання ехінацеї екстракту рідкого алопатичного <i>Сафаров Р.С., Коноваленко І.С.</i>	80

ЗМІНИ У БЕЗПЕРЕРВНІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Єренко О. К.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

м. Запоріжжя, Україна

profesor8707@gmail.com

Резюме: Поряд з сучасними швидкоплинними і постійними змінами в світі новітніх технологій є необхідність в постійному удосконаленні системи післядипломної освіти та додатковій професійній освіті на підставі необхідної для суспільства концепції навчання протягом всього життя. У зв'язку з інтенсивною динамікою соціально-економічних, інформаційно-технологічних змін, швидкими оновленням в освіті та вимогах до професійних навичок фахівців є очевидною необхідність оптимізації існуючих і розробка нових програм підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних кадрів. Застосування в навчанні інноваційних технологій дозволить здобути освіту світового рівня, стати конкурентоспроможним фахівцем, надавати кожному громадянину сучасну медичну допомогу та мати можливість вибору праці у будь-якій країні.

Abstract: Along with the current rapid and constant changes in the world of new technologies, there is a need for continuous improvement of the system of postgraduate education and additional professional education based on the concept of lifelong learning required by society. Due to the intense dynamics of socio-economic, information and technological changes, rapid updates in education and requirements for professional skills of specialists, there is an obvious need to optimize existing and develop new programs for advanced training of medical and pharmaceutical personnel. The use of innovative technologies in education will allow to obtain a world-class education, become a competitive specialist, provide every citizen with modern medical care and have the opportunity to choose a job in any country.

Ключові слова: *безперервна освіта, фармація, військовий стан, інноваційні технології, післядипломна освіта.*

Вступ: На жаль, в українському суспільстві, котре має спадщину тоталітарного минулого, покликання громадської думки щодо певних змін у освіті ще недостатньо усвідомлюється. Після Революції гідності та запровадження військового стану в Україні у владних верхах мало не сакральної значущості набули меседжі про співпрацю з громадськістю. Проте вибіркоче залучення представників окремих об'єднань громадян до ухвалення державних рішень (програм діяльності, стратегій розвитку, законопроектів, нормативних актів тощо) нерідко поєднується з дивовижно байдужим ставленням до громадської думки як вияву колективного розуму, преференцій та змін у свідомості великих соціальних груп і суспільства в цілому. Отже, проблема її систематичного вивчення і своєчасного врахування набуває сьогодні в Україні виняткової ваги. Особливо гостро ця проблема постає в галузі освіти — як з огляду на потребу рішучого здійснення давно назрілих освітніх реформ, для чого слід заручитися підтримкою найширших верств населення, так і зважаючи на ту обставину, що освіта належить до сфер суспільного життя, які залишаються найбільш обійденими увагою таких традиційних інститутів відстеження та формування громадської думки, як провідні соціологічні центри і засоби масової

інформації. Хоча освітянські справи і турботи зачіпають інтереси переважної більшості українських родин, у поле зору соціологів і журналістів потрапляють зазвичай лише ті її проблеми, що мають присмак скандальності або пов'язані з реалізацією проектів, які щедро фінансуються з позабюджетних джерел і, отже, обіцяють певний резонанс. Зрозуміло, це не дає змоги відтворити цілісну картину стану справ у галузі освіти, особливо післядипломної та особливостей його сприйняття суспільним загалом, скласти адекватне уявлення про те, що потрібно зробити, аби громадянська позиція суспільних груп, так чи інакше причетних до навчально-виховного процесу, сприяла його модернізації.

Мета: дослідити післядипломну освіту медичного спрямування, зробити висновки, як було до 24.02.2022 р. та що саме зараз відбувається з фармацевтичною освітою на післядипломному етапі в Україні.

Матеріали та методи: Особлива увага авторів розробки робочих навчальних програм зосереджена на проектуванні їх змісту, який перш за все орієнтований на підготовку фахівців для вирішення актуальних завдань розвитку практичної охорони здоров'я, тобто для виконання вимог суспільства в галузі фармації.

Розробка в умовах модернізації освіти інноваційного змісту програм підвищення кваліфікації сприяє особистісно-професійному розвитку слухачів, актуалізує потребу в проведенні досліджень проблем розвитку та управлінням якістю післядипломної освіти.

Результати та їх обговорення: Система професійної освіти (фармацевтичне спрямування) й надалі зазнає надзвичайного стресу через такі фактори, як міграція, динамічні економічні зміни, спричинені війною, та брак фінансування, що посилюється потребою в обороні країни. Незважаючи на це, докладаються великі зусилля, щоб адаптувати до наявних умов, зробити її більш гнучкою й чутливою. Створюються безпечні умови перебування учасників освітнього процесу в закладах освіти. Із самого початку війни МОН стало оперативно реагувати на події, які впливали на діяльність ЗВО та ЗФПО. Тільки за період із березня до серпня 2022 р. Міністерством було оперативно прийнято й запроваджено на практиці більш ніж 10 наказів і офіційних роз'яснень щодо адаптації роботи цих закладів освіти у воєнний період. Слід зазначити, що в перші місяці військової агресії питання збереження функціонування, оперативне переміщення до безпечніших регіонів країни з окупованих і прифронтових територій, збереження педагогічних та науково-педагогічних колективів і контингенту студентів, гарантування їх безпеки тощо стали найбільш нагальними й ключовими для МОН, адміністрацій та колективів ЗВО і ЗФПО, інших органів центральної та регіональної влади, військових структур і підрозділів. Цей період характеризувався загальною невизначеністю багатьох ситуацій та інформації про реальний стан справ. Наприклад, за інформацією станом на 15 і 29 березня 2022 р. більшість закладів цих типів здійснювали освітній процес дистанційно або перебували в стадії переміщення, переведення студентів у режим канікул, тимчасово не визначилися з процесом відновлення роботи чи не надали інформації. Важливим результатом подальшої діяльності МОН та МОЗ, більшості керівників ЗВО та інших стейкхолдерів національного й регіонального рівнів стало те, що їм вдалося до початку нового навчального року повністю адаптувати освітній процес та функціонування закладів до особливостей і викликів воєнного стану в Україні. Завдяки цьому всі ЗВО

перейшли на прийнятні для них форми навчання, стали подавати поточну й офіційну інформацію в установлені терміни; крім того, до безпечніших регіонів було переміщено всі заклади цих типів, які цього потребували.

Основною з вимог для конкурентоспроможності післядипломної освіти, поза всякими сумнівами, є її якість. Але на даний час система освіти має певні складнощі та протиріччя. В сучасному світі освіта є пріоритетною сферою людської діяльності, значні досягнення якої лягли в основу глобальних соціальних та науково-технологічних суспільних змін. Освіта найшвидше реагує на всі ті зміни, які відбуваються у сучасному суспільстві.

Останнім часом економічно розвинені країни в стратегії свого розвитку стали робити ставку на безперервну освіту. Основні цілі та задачі освітньої політики України визначені в Національній доктрині розвитку освіти. Її головною метою є створення механізму відповідності запитам особи, суспільства та держави. Серед фундаментальних принципів процесу формування загального науково-освітнього простору в масштабах Європи, особливе місце займає саме система безперервної освіти, яка створює найсприятливіші умови для розвитку кожної людини, збільшення тривалості її активного життя, максимального та ефективного використання людського досвіду та інтелекту.

Післядипломна освіта стала основною сферою реалізації ідеї масової безперервної освіти. Саме тут проблеми сучасної освіти виявилися особливо гостро. Безперервна освіта є не звичним продовженням існуючої системи освіти чи додатковою надбудовою над нею, покликаною компенсувати недоліки формальної освіти, але виступає особливою галуззю, з особливими відносинами учасників освітнього процесу, особливою освітньою мотивацією, метою людей, які суміщають навчання з роботою.

Особливо у фармацевтичній галузі сучасного суспільства як джерелом прибутку все частіше є знання, інновації, технології та способи їх практичного застосування. При цьому сфера освіти істотно залежна від економічної сфери, і освітня діяльність стає важливим компонентом економічного розвитку суспільства. До того ж, інформація й теоретичне знання є стратегічними ресурсами країни з рівнем розвитку освіти, багато в чому визначають її суверенітет і національну безпеку держави. Сьогодні виділяють наступні важливі тенденції розвитку безперервної освіти: перехід від концепції функціональної підготовки до концепції розвитку особистості, інтенсивна взаємодія між державами у сфері освіти, розвиток ринкових відносин у цій сфері. Вони визначають основні напрямки у розвитку нової системи освіти. Принципова відмінність нової системи від традиційної полягає в її технологічній базі. Нова система освіти орієнтована на інформатизацію: реалізацію високого потенціалу комп'ютерних і телекомунікаційних інформаційних технологій з реалізацією одного з головних переваг – це дистанційного навчання в синхронному чи асинхронному режимі.

Специфіку організації та запровадження дистанційного навчання для медичних та фармацевтичних фахівців можна окреслити рядом проблем, які потребують негайного вирішення: недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, потребам ринку праці, недостатнє матеріально-технічне та науково-методичне забезпечення, недостатня підготовка слухачів кадрів до використання у навчальному процесі сучасних засобів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій, впровадження у систему освіти

новітніх технологій та технічних засобів без належного наукового обґрунтування, науково-методичного супроводу, низький рівень фінансово-економічного забезпечення післядипломної освіти.

Комітет експертів Всесвітньої федерації медичної освіти сформулював критерії трьох фаз безперервної медичної освіти – переддипломного (додипломного), післядипломного та безперервного професійного розвитку. Безперервна фармацевтична освіта дозволить забезпечити якість охорони здоров'я та сприятиме підвищенню ефективності надання кваліфікованих послуг населенню та тим самим підтримується компетенція фармацевтичних працівників протягом всієї їхньої професійної діяльності.

Це направлення освіти дозволяє враховувати не лише ступінь і динаміку реформування охорони здоров'я, але й фармацевтичну спеціальність і конкретне місце роботи фармацевтичного фахівця – його специфіку, характер і тип функціонування (фармацевти, асистенти фармацевтів та фармацевт клінічний).

Для забезпечення ефективності професійного розвитку фармацевтичних працівників відповідно до потреб сучасності необхідно нормативно урегулювати дистанційну освіту: визначити норми навчального часу та оплати праці фахівців щодо створення відповідних навчально-методичних комплексів для дистанційної освіти з урахуванням підготовки матеріалів та проведення вступного та вихідного діагностування, роботи з навчальними платформами, проведення занять у режимі он-лайн, перевірки завдань, індивідуальних консультацій тощо з відривом або без цього від місця роботи.

Висновки: Враховуючи все вищезгадане можна зазначити основні завдання розвитку освіти, а саме: системне підвищення якості безперервної освіти на інноваційній основі, проведення модернізації та впровадження професійних стандартів у відповідності до світового досвіду, вимог європейського ринку праці, оновлення класифікатору професій, розробці ефективної системи навчально-методичного забезпечення освіти, створення умов для розвитку індустрії сучасних засобів навчання (навчально-методичних, електронних, технічних, інформаційно-комунікаційних).

Перелік використаних джерел:

1. Магрламова К. Г. Теоретичні і практичні засади професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах Великої Британії: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Умань, 2018. 659 с.

2. Ініціатива Academic IQ. Викладачі та війна: навчання як цінність. – 2022. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=iDQev8FyYyQ>.

3. Скрипник І. М. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / І. М. Скрипник, Н. П. Приходько // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2020. – № 3 (39). – С. 29–32. DOI 10.31071/promedosvity2020.03.029.

4. Learning In War-Time. – Access mode : <https://www.cslewis.com/learning-in-war-time/>.

5. Newman N. A. Coalition for medical education-A call to action: a proposition to adapt clinical medical education to meet the needs of students and other healthcare learners during COVID-19 / N. A. Newman, O. M. Lattouf // J. Card. Surg. – 2020. – Vol. 1–2. DOI 10.1111/jocs.14590.